
Nota reserves 2016-2019

Provincie Noord-Brabant

september 2016

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Wettelijk kader, definities en functies	5
	2.1 Reserves.....	5
	2.1.1 Centrale reserves.....	5
	2.1.2 Bestemmingsreserves	6
	2.1.3 Aard en functies reserves	6
	2.1.4 Conclusie wettelijk kader	7
3	Provinciaal beleidskader	8
	3.1 Algemene uitgangspunten bij het vormen van bestemmingsreserves.....	8
	3.2 Autorisatie en instellingscriteria Reserves.....	8
	3.3 Rentebijbeschrijving op reserves	9
	3.4 Planning & Control en informatievoorziening	9
	3.5 Conclusie provinciaal beleidskader	10
4	Doorlichting reserves.....	11
	4.1 Omvang reserves	11
	4.2 Kaderstelling doorlichting	11
	4.3 Conclusies en beslispunten in het kader van de doorlichting.....	13
	4.3.1 Conclusies	13
	4.3.2 Beslispunten.....	14
	Bijlage 1 Wettelijke kaders reserves, voorzieningen en doeluitkeringen	17
	Bijlage 2 Format instellingsbesluit reserve	19
	Bijlage 3 Overzicht bestemmingsreserves met verwijzing naar (eerdere) besluitvorming	20
	Bijlage 4 Bijgestelde instellingsbesluiten.....	21
	Bijlage 5 Bestaande instellingsbesluiten	31

1 Inleiding

De begroting is de kapstok van de uitvoering van het beleid. In de begroting worden de na te streven beleidsdoelen geformuleerd en de hieraan verbonden concrete prestaties om deze doelen te bereiken. Met de vaststelling van de begroting wijzen Provinciale Staten middelen toe voor het realiseren van deze doelstellingen en prestaties. Daarnaast wordt inzicht gegeven in de te realiseren prestaties en daaraan te koppelen middelen in de volgende jaren.

De financiële omvang van de begroting bedraagt in 2016 €1.225,1 miljoen. Om deze bestedingen te kunnen doen, beschikt de provincie over diverse inkomstenbronnen (herkomst van de middelen). De baten bestaan uit algemene dekkingsmiddelen zoals de opcenten motorrijtuigenbelasting (begroting 2016, €253 miljoen, 21%) en uitkering uit het provinciefonds (begroting 2016, € 220 miljoen, 18%) en middelen met een verplicht bestedingsdoel zoals doeluitkeringen van het rijk (begroting 2016, €143,7 miljoen, 12%). Daarnaast komen middelen uit eerder gevormde reserves (begroting 2016, €430 miljoen 35%).

Reserves behoren tot het eigen vermogen van de provincie en kunnen worden gevormd als buffer voor het afdekken van toekomstige risico's of als spaarpot voor toekomstige bestedingen. Provinciale Staten kunnen een deel van het eigen vermogen alloceren voor een bestemming en daarmee meerjarig middelen beschikbaar stellen voor het realiseren van doelen en prestaties. Daarmee wordt binnen het eigen vermogen dus een onderscheid gemaakt tussen algemene reserve en bestemmingsreserves. Bij het vormen van bestemmingsreserves is een juist evenwicht belangrijk tussen:

- het vormen van reserves voor toekomstige verplichtingen;
- het nodeloos "reserveren" van middelen waarmee deze middelen buiten een integrale afweging worden houden.

Ter ondersteuning van deze allocatiefunctie wordt eens per vier jaar een nota reserves aangeboden.

Vaststelling

Voor u ligt de nota reserves van de provincie Noord-Brabant. We bieden deze nota ter vaststelling aan. Provinciale Staten hebben een kader stellende rol ten aanzien van financieel beleid, zoals bepaald in de provinciewet artikel 216. Provinciale Staten leggen de uitgangspunten voor dit beleid vast in een financiële verordening. Het kader voor het beleid ten aanzien van reserves ligt dus in beginsel vast in die verordening. In de verordening is bepaald dat het beleid voor de vorming van reserves door GS wordt geformuleerd en ter autorisatie wordt voorgelegd aan PS via de begroting. In de begroting 2016 is voor het eerst dit beleid nader geconcretiseerd en geautoriseerd. Naast algemene bepalingen over de instelling van reserves wordt de verplichting aan GS opgelegd om eens in de vier jaar een nota reserves aan PS ter besluitvorming voor te leggen. Met deze nota geven we invulling aan dit beleid, zoals ook vastgelegd in de begroting.

Afbakening

Een belangrijk onderdeel van het provinciale vermogen wordt gevormd door de reserves. Reserves zijn vermogensbestanddelen van het eigen vermogen. Het eigen vermogen, de begroting en de meerjarenraming vormen de middelen voor het uitvoeren van het meerjarig beleid. Goed beleid rondom het vormen van reserves is essentieel. Reserves zijn enerzijds noodzakelijk om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen en daarmee de financiële positie van de provincie gezond te houden, maar ook voor het meerjarig alloceren van middelen voor beleid (om te voldoen aan de verplichting van een meerjarig sluitende begroting). De bevoegdheid voor het vormen van reserves en beleidsvorming hierover ligt bij Provinciale Staten.

Voorzieningen hebben een duidelijk ander karakter dan reserves. Aan het vormen van voorzieningen ligt geen keuze vrijheid ten grondslag. Voorzieningen moeten worden gevormd voor verliezen of verplichtingen die redelijkerwijs te verwachten en ook in te schatten zijn. Het vormen van voorzieningen heeft dus een verplicht karakter. Voorzieningen behoren om die reden ook niet tot het eigen vermogen van de provincie. Voor het vormen van die verplichte voorzieningen is besluitvorming van Provinciale Staten niet aan de orde.

Daarnaast worden reserves vaak in één adem genoemd met overlopende passiva (kortlopende schulden) gevormd voor ontvangen doeluitkeringen (uitkeringen met een verplichte besteding). Ook deze middelen hebben een duidelijk ander karakter dan reserves. Met doeluitkeringen worden weliswaar beleidsdoelstellingen gerealiseerd, maar het verschil met reserves is dat Provinciale Staten de middelen van de doeluitkering niet voor een ander beleidsdoel kunnen aanwenden. Om deze reden behoren de doeluitkeringen niet tot het eigen vermogen.

De vorming van voorzieningen en overlopende passiva voor ontvangen doeluitkeringen en de bijbehorende aanwending ligt dus buiten de bevoegdheid van Provinciale Staten en valt daarom ook buiten deze nota. De omvang van de bedragen welke omgaan in reserves, voorzieningen en overlopende passiva gevormd voor doeluitkeringen zijn voor het inzicht wel belangrijk om te vermelden. Een nadere specificatie van de reserves is opgenomen in hoofdstuk 4.

<i>In €</i>	<i>Stand per 31-12-2015</i>
Reserves	3.186.416.481
voorzieningen	131.648.311
Overlopende passiva (voor doeluitkeringen)	449.131.262

Indeling

De nota bestaat uit 2 delen.

Deel 1 van de nota bevat een eenduidig beleidskader en het proces met betrekking tot reserves. Daarbij komen onder andere aan de orde: het wettelijk kader, provinciaal beleidskader en met daarbinnen nadere bepalingen ten aanzien van de aard en functies van reserves, autorisatie, instellingscriteria, rentebijbeschrijving en planning- en control proces.

Deel 2 bevat de doorlichting van de reserves, waarbij de reserves gespiegeld worden aan de algemene provinciale kaderstelling en aan de onder de reserves liggende specifieke instellingsbesluiten. Deel 2 bevat tevens een aantal concrete voorstellen en conclusies.

Ontwikkelingen

Vanaf 2016 zijn er twee ontwikkelingen van belang in de concrete uitwerking van het beleid (deel 1) en doorlichting van de reserves (deel 2).

Met ingang van 2016 vallen de rijksmiddelen die we ontvangen voor mobiliteit, de zogenaamde Brede Doeluitkering en de rijksmiddelen voor Natuur onder de uitkering uit het Provinciefonds in de vorm van een decentralisatie-uitkering. Met de overgang van de middelen naar het provinciefonds vervalt de verplichte besteding met een aparte verantwoording aan het Rijk en worden de niet bestede middelen niet meer opgenomen onder de overlopende passiva (kortlopende schulden). De middelen die worden uitgekeerd via het Provinciefonds zijn algemene middelen en vallen daarmee binnen de afweegbare ruimte van Provinciale Staten. De middelen kunnen door Provinciale Staten via het instellen van bestemmingsreserve meerjarig worden gealloceerd.

Met ingang van de begroting 2017 is het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) aangepast op het punt van investeringen in de openbare ruimte met maatschappelijk nut. Dit heeft gevolgen voor de wijze waarop we deze investeringen verantwoorden in de administratie en jaarrekening. Tot nu toe was er een vrije keuze om hiervoor te sparen en de lasten ineens te nemen of te activeren en af te schrijven over de gebruiksduur. Met de wijziging van het BBV is die keuze vrijheid komen te vervallen en is er een verplichting om te activeren. Dit betekent dat de middelen in de reserve DU-verkeer en vervoer/spaar- en investeringsfonds anders worden ingezet.

Deze ontwikkelingen worden meegenomen in de beleidsvorming en de doorlichting van de reserves.

2 Wettelijk kader, definities en functies

Het wettelijk kader rondom reserves wordt gevormd door het BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten). De relevante bepalingen uit het BBV en de financiële verordening Noord-Brabant zijn opgenomen in bijlage 1.

2.1 Reserves

Reserves zijn vermogensbestanddelen van het eigen vermogen, die ontstaan door bestemming van middelen bij de jaarrekening en zijn in principe vrij besteedbaar. Mutaties in reserves (toevoegingen en onttrekkingen) verlopen via de resultaatbestemming.

Binnen het BBV wordt onderscheid gemaakt tussen de algemene reserve en bestemmingsreserves. De provincie Noord-Brabant kent binnen de huidige begroting 2016 nog een afwijkende indeling met de Algemene reserve en de Reserve Essent als centrale reserves en met daarnaast nog 16 bestemmingsreserves.

2.1.1 Centrale reserves

a. De algemene reserve

Definitie:

De algemene reserve is een reserve waar aan provincie-breed geen bestemming is gegeven. De algemene reserve is naar haar aard volledig te beschouwen als vrije ruimte. De omvang van de algemene reserve is mede bepalend voor de mate waarin de organisatie in staat is om onvoorziene tegenvallers op te vangen en geeft de organisatie de tijd om noodzakelijke maatregelen te treffen. De algemene reserve is een restpost op de balans waarmee het totaal van de passiva gelijk wordt gemaakt aan de activa.

Speciale bepalingen/uitwerkingen in de provinciale begroting:

Bij de provincie Noord-Brabant bestaat de algemene reserve uit meerdere componenten. Enkele componenten zijn geoormerkt en beperken dus de vrije ruimte van de algemene reserve. Deze componenten hebben het karakter van tijdelijke stallingsplaats of (nog niet toegewezen) ruimte, en daarnaast is een aantal componenten bedoeld om risico's of schommelingen op vangen, zoals regionale structuurversterking, Chemiepack en risicoreserve.

Algemene reserve in €	Stand jaarrekening 31-12-2015	Stand 31-12-2019 begroting 2016
Overheveling*	-85.945.453	75.000
Doorgeschoven ruimte*	110.508.795	0
Voorfinanciering*	-25.010.951	992.599
Regionale structuurversterking**	-9.295.329	-9.753.095
Risicoreserve	135.979.811	124.541.204
BA middelen 2011-2015	29.000.000	14.000.000
BA middelen 2015-2019	13.204.800	75.250.500
Chemiepack***	12.239.715	-2.540.117
Totaal:	180.681.388	202.566.091

* Deze componenten kennen een meerjarig budgettair neutraal verloop.

** In de burap wordt voorgesteld de reserve "af te rekenen", met de middelen uit de risicoreserve.

*** Dit betreft feitelijk een bestemmingsreserve, waarvan bij BURAP wordt voorgesteld deze op te nemen als onderdeel van de reserve bodem.

Risicoreserve en weerstandsvermogen:

Risicomanagement is een instrument voor het vinden van een juiste afweging tussen maatschappelijk rendement en risico's en de daarbij behorende beheersmaatregelen. Provinciale Staten zijn op 4 juli 2014 geïnformeerd over de door GS vastgesteld beleidsnota risicomanagement en weerstandsvermogen. De omvang van de onder de algemene reserves resulterende risicoreserve moet worden bezien tegen de achtergrond van deze nota. Voor de wijze waarop de risico's worden geïnventariseerd en gekwantificeerd wordt verwezen naar de nota. Een actuele stand van de risicoreserve wordt gegeven bij de begroting en jaarrekening, waarin ook de risicoreserve wordt afgezet tegen de gekwantificeerde risico's.

"Stelpost" begrotingsruimte:

Bij de provincie Noord-Brabant wordt de meerjarige beleidsvrije ruimte in de begroting als "stelpost" opgenomen. De middelen in die stelpost hebben hetzelfde karakter (beleidsvrij) als een algemene reserve. De stelpost kent een echter een structureel karakter en wordt daarom meegenomen in de begroting en niet in de algemene reserve. De beleidsvrije ruimte wordt bij de perspectiefnota als onderdeel van het financiële beeld voor Provinciale Staten in beeld gebracht. Daarnaast wordt in de begroting de meerjarige ruimte inzichtelijk gemaakt. Deze huidige werkwijze wordt voortgezet.

b. Reserve Essent

De opbrengst van de verkoop van Essent is in de Reserve Essent gestort. Componenten van de reserve zijn:

- Immunisatie portefeuille;
- Investeringsagenda;
- Dividend- en rentereserve
- Balansverkortings;

De reserve Essent vormt op dit moment nog een aparte reserve binnen de presentatie van de centrale reserves in de begroting/jaarrekening. Deze presentatie sluit niet aan bij het onderscheid dat het BBV (Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten) maakt. Om beter aan te sluiten bij het onderscheid dat het BBV maakt, wordt voorgesteld de reserve Essent is te classificeren als een bestemmingsreserve.

2.1.2 Bestemmingsreserves

Aan een bestemmingsreserve is door Provinciale Staten een specifiek bepaalde bestemming gegeven. De bestemmingsreserves presenteren de bestedingsruimte die naar de toekomst is doorgeschoven en waarover de Staten in principe nog vrijelijk kunnen beschikken. De Staten kunnen de bestemming van een reserve ook wijzigen, want een reserve vormt geen verplichting in de letterlijke zin van het woord. Bij een bestemmingsreserve is weliswaar sprake van een door een besluit vastgelegde toekomstige aanwending, maar een dergelijk besluit roept geen (wettelijke of feitelijke) verplichting jegens een derde op. Zodra dit wel het geval is, is er sprake van een voorziening.

Reserves mogen niet negatief zijn. Mutaties in reserves (toevoegingen en onttrekkingen) worden door PS geautoriseerd en worden in het overzicht van lasten en baten - onder het saldo van de lasten en baten - expliciet tot uitdrukking gebracht.

2.1.3 Aard en functies reserves

Aard van de reserves:

Zoals in de inleiding al is verwoord kennen we in principe twee soorten reserves die naar hun aard verschillen:

- We houden enerzijds reserves aan voor het bieden van weerstand en het opvangen van risico's. Deze reserves zijn in eerste instantie gericht op het afdekken van het risico niet gericht op het dekken van uitgaven/lasten. Indien het risico zich wel voordoet (en er dus wel sprake is van uitgaven/lasten) is de organisatie in staat om de uitgaven binnen de reserve af te dekken, zonder dat directe beleidsombuigingen noodzakelijk zijn. Deze reserves hebben een bufferfunctie.

- Anderzijds worden reserves aangehouden ter dekking van in de toekomstige uitgaven/lasten. We alloceren de middelen meerjarig voor het realiseren van beleidsdoelstellingen. Deze middelen zijn per definitie dus wel gericht op de daadwerkelijke besteding van de middelen (bestedingskarakter).

Functies van reserves:

De algemene reserve heeft altijd het karakter van een bufferfunctie. Binnen de categorie bestemmingsreserves kunnen reserves ook worden aangehouden voor daadwerkelijke besteding van middelen en heeft het vormen van de reserve een andere functie.

Functies van de reserves met een bestedingskarakter:

De vraag doet zich voor waarom een bestemmingsreserve nodig is en de uitgaven/lasten niet via de reguliere exploitatiebegroting kunnen worden geraamd. Wat is de reden dat de besteding van de middelen via een reserve worden geraamd. Bij de beantwoording van die vragen komt je uit op de verbijzonderde functie van de bestemmingsreserve. Wat beoog je met het instellen van de reserve.

We vormen bestemmingsreserve met een bestedingskarakter voor de volgende functies:

Egalisatiefunctie

Om extreme pieken en dalen in de exploitatiebegroting, als gevolg van ongelijkmatige baten en lasten, te vermijden, kan een egalisatiereserve gevormd worden.

Egalisatie is veelal van toepassing op structurele middelen, waarbij er structureel sprake is van het egaliseren van lasten, maar soms ook baten, voor reguliere taken en beleidsprestaties.

De egalisatiefunctie is ook van toepassing bij incidentele of tijdelijke middelen (voor het realiseren van eenmalige beleidsdoelen of het realiseren van beleidsdoelen gedurende een reeks van jaren). Hierbij kan zowel sprake zijn van het onregelmatig beschikbaar komen van de meerjarige middelen (voeding van de reserve door middelen van derden of autonome middelen) als een onregelmatig verloop van de meerjarige bestedingen van deze middelen.

Spaarfunctie (door het instellen van een investeringsreserve)

Een investeringsreserve wordt gevormd om te zijner tijd de realisering van bepaalde activiteiten mogelijk te maken. Er kunnen politiek-bestuurlijke redenen zijn om in tijden van relatieve overvloed te sparen voor toekomstige magere jaren (anticyclische planning). In dat geval is sprake van een duidelijke spaarfunctie, meestal met het oog op toekomstige grote (investerings)projecten. In dergelijke gevallen wordt het gereserveerde bedrag gebruikt voor de dekking van kapitaallasten of de investeringsuitgaven.

Inkomensfunctie

Een bijzondere situatie kan zich voordoen bij de verkoop van aandelen of onroerend goed. Het ligt in de rede om het dan beschikbaar komende vermogen, na eerst te hebben voorzien in de wegvallende dividendinkomsten, opnieuw te bestemmen in de kapitaalsfeer en niet te gebruiken om lopende (exploitatie-)uitgaven te dekken (uit oogpunt van vermogensbehoud). De blijvend hogere renteopbrengst van dat vermogen biedt de mogelijkheid tot extra uitgaven en/of belastingverlaging. Er kan zodoende gesproken worden van een expliciete (kapitaal)inkomensfunctie.

2.1.4 Conclusie wettelijk kader

Wijzigingen vanaf de begroting 2017

- De reserve Essent wordt gepresenteerd als bestemmingsreserve, waardoor wordt aangesloten bij het wettelijk kader van het BBV.
- De reserve Chemiepack die als component was opgenomen binnen de algemene reserve heeft feitelijk het karakter van een bestemmingsreserve en wordt als component binnen de reserve bodem ondergebracht.

3 Provinciaal beleidskader

Om Provinciale Staten te ondersteunen bij het uitoefenen van hun rol, bieden Gedeputeerde Staten eenmaal per vier jaar de nota reserves aan. In dit hoofdstuk wordt het beleid rondom reserves uit één gezet. Aan de orde komen autorisatie en instellingscriteria, rentebijbeschrijving en het planning & control proces.

3.1 Algemene uitgangspunten bij het vormen van bestemmingsreserves

De begroting is in evenwicht als de structurele lasten + de incidentele lasten + de stortingen in de reserves volledig worden gedekt door de structurele baten + de incidentele baten + de onttrekking aan de reserves. Het tijdig vormen van een reserve kan soms nodig zijn om het begrotingsevenwicht tot stand te brengen. Reserves zijn daarmee een middel om te sturen op meerjarig begrotingsevenwicht.

Het verdient de voorkeur om geraamde lasten via de normale exploitatie te laten lopen. Dit bevordert de transparantie en integrale afweging. Er zijn bijzondere situaties denkbaar waarin de structurele lasten meerjarig niet evenwichtig over de begroting lopen en hierbij kan het vormen van een reserve een oplossing bieden om wel te komen tot een meerjarige begroting die in evenwicht is. Echter vanwege het algemene uitgangspunt dat structurele lasten worden gedekt door structurele baten dient uiterst terughoudend te worden omgegaan met het vormen van bestemmingsreserves voor het dekken van structurele lasten.

Daarnaast kunnen voor de incidentele uitgaven reserves worden gevormd. Deze reserves kennen een vaak een incidentele voeding vanuit incidentele baten en is het voor de transparantie belangrijk dat deze geldstromen niet worden vermengd met structurele geldstromen.

3.2 Autorisatie en instellingscriteria Reserves

- o Het instellen van een reserve is een bevoegdheid van Provinciale Staten.
- o Met het instellen van bestemmingsreserves wordt terughoudend omgegaan.
- o Voor het instellen/handhaven van bestemmingsreserves zijn de volgende criteria geformuleerd:
 - De ondergrens voor het instellen van een reserve is € 500.000.
 - De jaarlijkse lasten voor beoogd beleid kennen een dermate onregelmatig verloop dat zonder reservevorming de lasten niet of nauwelijks op evenwichtige wijze over de begrotingsjaren kunnen worden gespreid;
 - De reserve dient één of meerdere functies, zoals verwoord in paragraaf 2.1.3;
 - Aan een reserve dient een bestedingsplan ten grondslag te liggen, dat zijn weerslag krijgt in de meerjarenbegroting;
 - Een reserve met een egalisatiefunctie voor structureel beleid/reguliere taken heeft als maximale stand maximaal 2X het gemiddelde van de gerealiseerde jaaruitgaven over een periode van 4 jaar, tenzij expliciet anders bepaald in het instellingsbesluit;
 - Voor een reserve met een egalisatiefunctie voor incidenteel beleid wordt de maximale stand (en dotatie) vastgelegd in het instellingbesluit met een beoogde einddatum;
 - Een reserve met een spaarfunctie bevat bij de begroting en jaarrekening een geactualiseerd projectenoverzicht waarvoor wordt gespaard;
 - Indien een investering niet direct ten laste van de reserve gebracht mag worden, maar geactiveerd moet worden op de balans, valt het bedrag van de reserve voor de hoogte van de investering vrij ten gunste van de algemene middelen (of een specifieke egalisatiereserve) ter dekking van de meerjarige kapitaallasten.
- o Bij het instellen van de reserve leggen de Staten ten minste vast:
 - Functie;
 - doelstelling en gebruik;
 - toegestane minimumstand;
 - maximumstand;

- dotatie en onttrekking;
- bepalingen omtrent opheffing, waarin begrepen het initiatief en argumenten (e.e.a. conform artikel 9, financiële verordening Noord-Brabant, zie bijlage 1);
- Ook kunnen specifieke spelregels worden vastgelegd.

Voor het instellen van een reserve is het Format instellingsbesluit reserves beschikbaar (in bijlage 2).

- o Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves vinden plaats door middel van de resultaatbestemming. Resultaatbestemmingen kunnen vooraf geraamd worden en vormen aldus een geïntegreerd deel van de (programma)begroting en vallen daarmee direct onder de beslissingsbevoegdheid van Provinciale Staten.
- o Mutaties in reserves gedurende een begrotingsjaar worden via begrotingswijziging ter besluitvorming voorgelegd aan Provinciale Staten.
- o Het wijzigen van een bestemming van een reserve of het opheffen van een reserve is een bevoegdheid van Provinciale Staten.
- o Vrijvallende middelen uit een reserve, zijn algemene middelen die voor wat betreft de aanwending ter besluitvorming worden voorgelegd aan Provinciale Staten.

3.3 Rentebijbeschrijving op reserves

Rentebijbeschrijving is een middel om indexatie van de uitgaven te kunnen dekken als uitgaven toch later in de tijd plaatsvinden dan oorspronkelijk in de begroting was opgenomen. Het uitgangspunt is dat geen rente wordt bijgeschreven op de reserves ter dekking van indexatie van uitgaven. Bij de instelling van de reserve en de geraamde stortingen en onttrekkingen dient rekening gehouden te worden met het verloop van de reserve waardoor effecten van prijspeilontwikkelingen op voorhand geschat worden. Eventuele bijstellingen op deze prijspeilontwikkeling dient een onderdeel van de integrale afweging te zijn en niet een automatisme in de vorm van rentebijbeschrijving. Hiermee wordt ook aangesloten bij het Bestuursakkoord 2015-2019 om af te zien van indexering van de begroting.

Daarnaast adviseert de Commissie BBV (Begroting en verantwoording provincies en gemeente) om rentevergoeding (of een vergoeding voor de inflatie) over het eigen vermogen niet meer toe te passen vanwege het verlangde inzicht, de eenvoud en transparantie. Aanvullend heeft de Commissie BBV een stellige uitspraak gedaan dat als er wel een rentevergoeding over het eigen vermogen wordt berekend, dat deze vergoeding maximaal het rentepercentage is dat gebaseerd is op het gewogen samenstel van de externe rentelasten over de lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen. Gelet op de vermogenspositie van de provincie Noord-Brabant mogen we volgens de stellige uitspraak geen rente toevoegen op het eigen vermogen.

Rentebijbeschrijving op reserves vindt niet plaats. Er kan echter wel sprake zijn van bijstellingen voor prijspeilontwikkelingen. Eventuele bijstellingen op de reserve zijn onderdeel van integrale afweging.

3.4 Planning & Control en informatievoorziening

Om haar kader stellende en toetsende rol uit te kunnen voeren, en om een goede beleidsafweging te kunnen maken is het van belang dat Provinciale Staten voldoende inzicht hebben in de vermogenspositie van de provincie en hierover op de juiste momenten worden geïnformeerd. De stand en het verloop van reserves vormen hier een belangrijk onderdeel van.

Op de volgende wijze informeren we Provinciale Staten over de stand van de Reserves:

1. Via de begroting en jaarrekening

De eisen rondom begroting en verantwoording ten aanzien van reserves zijn verankerd in het BBV. In bijlage 1 is een overzicht gegeven van de relevante artikelen waaraan de Provincie moet voldoen. Kort gezegd worden in zowel de begroting als de jaarrekening de aard en reden van de aanwezige reserves en het verloop ervan gespecificeerd.

2 Via het buraproces

Het doorlichten en bijstellen van de uitgaven vinden plaats in het reguliere proces van de bestuursrapportage. Daarbij dienen het nut, noodzaak, omvang en eventuele toevoeging en het meerjarig beloop kritisch bekeken te worden.

3 Via een vier-jaarlijkse Nota reserves

Eenmaal per vier jaar wordt de nota reserves vastgesteld door Provinciale Staten. Deze nota vormt de uitwerking van in de begroting opgenomen kaders.

Deel 1 van de nota reserves en voorzieningen bevat een eenduidig beleidskader en het proces.

Deel 2 bevat een overzicht van alle aanwezige reserves en een doorlichting van de reserves.

3.5 Conclusie provinciaal beleidskader

Provinciale Staten hebben het provinciaal beleidskader vastgelegd. In dit beleidskader is expliciet besloten aan welke kaders het instellen van reserves moet voldoen en op welke wijze invulling wordt gegeven aan het Planning & Control proces. Daarnaast wordt expliciet besloten geen rente toe te voegen aan het vormen van reserves.

4 Doorlichting reserves

4.1 Omvang reserves

De begroting (incl. meerjarenraming) de reserves, voorzieningen en overlopende passiva (voor doeluitkeringen) vormen de middelen om beleidsdoelstellingen te realiseren. De jaarrekening 2015 laat de volgende omvang van de reserves, voorzieningen en overlopende passiva zien.

<i>Reserves (bedragen in €)</i>	<i>Stand per 31-12-2015</i>
Algemene reserve	180.681.388
Reserve Essent	2.638.280.754
Overige bestemmingsreserves	367.454.339
Totaal	3.186.416.481

<i>Voorzieningen (bedragen in €)</i>	<i>Stand per 31-12-2015</i>
Op de balans	47.386.102
In mindering gebracht op de activa	84.261.209

<i>Overlopende passiva (bedragen in €)</i>	<i>Stand per 31-12-2015</i>
Totaal	449.131.262*

* hiervan bedraagt de Brede doeluitkering verkeer en vervoer (BDU) € 261.787.676. De BDU middelen gaan vanaf 2016 onder de uitkering provinciefonds vallen en daarmee komen de middelen in een bestemmingsreserve met de daarbij horende bevoegdheden van PS.

Aan het vormen van voorzieningen en overlopende passiva ligt een wettelijke verplichting ten grondslag en aan deze middelen kunnen Provinciale Staten derhalve geen andere bestemming geven. Anders ligt dat bij bestemmingsreserves. Met het instellen van een bestemmingsreserve hebben Provinciale Staten besloten om middelen te alloceren in een bestemmingsreserve voor een nader omschreven doel. PS hebben de mogelijkheid om de middelen uit de bestemmingsreserve anders aan te wenden.

4.2 Kaderstelling doorlichting

De periodieke doorlichting van de reserves blijft beperkt tot de bestemmingsreserves. De algemene reserve valt buiten de doorlichting omdat daar geen specifieke bestemming aan is gegeven en dus vrij beschikbaar is (afgezien van de geoormerkte middelen). Van de balanswaarde van het eigen vermogen (algemene reserve en bestemmingsreserve) van bijna € 3,2 miljard wordt ruim € 3 miljard (per 31-12-2015) nader doorgeleefd.

Verloop bestemmingsreserve Essent

Jaar	2015 (alleen 31-12)	2016	2017	2018	2019
Saldo 1-1		2.638.280.754	2.787.043.902	2.820.407.845	2.855.135.315
Toevoegingen *		91.989.146	59.029.745	56.456.734	51.761.487
Onttrekkingen *		56.774.002	25.659.802	21.729.264	18.671.544
Saldo 31-12	2.638.280.754	2.787.043.902	2.820.407.845	2.855.135.315	2.888.225.258

* De toevoegingen en onttrekkingen zijn gebaseerd op de begroting 2016, incl. besluitvorming over extra stortingen en onttrekkingen bij het besluit van de jaarrekening.

Verloop overige bestemmingsreserves (in totaal)

Jaar	2015 (alleen 31-12)	2016	2017	2018	2019
Saldo 1-1		367.454.339	351.837.807	470.863.468	608.333.196
Toevoegingen *		284.820.568	277.782.044	257.531.201	255.180.709
Onttrekkingen *		300.437.160	158.756.383	120.061.473	54.352.116
Saldo 31-12	367.454.339	351.837.807	470.863.468	608.333.196	809.161.789

* De toevoegingen en onttrekkingen zijn gebaseerd op de begroting 2016, incl. besluitvorming over extra stortingen en onttrekkingen bij het besluit van de jaarrekening.

De doorlichting van de reserves is in eerste instantie bedoeld voor het inzicht in de omvang en het verloop van de bestemmingsreserves in relatie tot eerdere besluitvorming door Provinciale Staten. Zijn de uitgangspunten nog hetzelfde of zijn er andere inzichten waarover Provinciale Staten ingelicht moeten worden? Passen de gevormde reserves nog binnen de kaderstelling? De doorlichting is tevens een moment om de instellingsbesluiten tegen het licht te houden. De nota betreft aanvullende besluitvorming op de ingestelde reserves (en instellingsbesluiten). Daarnaast kan de conclusie zijn dat reserves kunnen vervallen. Deze voorstellen komen terug in paragraaf 4.3

Een overzicht van de huidige reserves met een verwijzing naar besluitvorming is opgenomen in bijlage 3. Daarnaast zijn de betreffende instellingsbesluiten opgenomen in bijlage 5.

Bij de doorlichting van de reserves is gekeken naar de volgende aspecten:

- een financiële doorkijk tot en met het einde van de bestuursperiode (2016-2019);
- toetsing aan de bestaande instellingsbesluiten;
- toetsing aan de algemene uitgangspunten en criteria;
- actualisatie bestedingen;
- bepaling van de “vrije” ruimte in de reserve.

4.3 Conclusies en beslispunten in het kader van de doorlichting

4.3.1 Conclusies

Beperkte groei reserves:

Op basis van de begrote stortingen en onttrekkingen zou je de conclusie kunnen trekken dat deze bestuursperiode de overige bestemmingsreserves groeien van ca. € 370.000.000 naar € 800.000.000. Hierbij is echter geen rekening gehouden met de meest actuele planning die bij de BURAP ter besluitvorming is voorgelegd. Na de actualisatie van alle bestemmingsreserves blijkt dat de overige bestemmingsreserves slechts beperkt groeien.

Actualisatie van bestedingen

De actualisatie van de reserve heeft geleid tot aanpassing van de bestedingen. De financiële consequenties worden meegenomen in de BURAP en daarmee worden de voorstellen expliciet ter besluitvorming aan uw Staten voorgelegd.

"Aflopende" reserves:

In het kader van het doorlichten van de reserves is ook kritische gekeken naar reserves waarvan het moment van opheffing nadert.

De reserve ILG kan in 2017 vervallen, na de definitieve afwikkeling van balansverplichtingen. Hierover wordt uiterlijk in de BURAP 2017 een besluit genomen. In dit voorstel wordt eveneens een voorstel meegenomen over de inzet van eventuele restantmiddelen.

Toetsing bestaande reserves aan de algemene uitgangspunten en criteria:

Reserve DU Verkeer en Vervoer/SIF: (SIF=Spaar- en investeringsfonds wegeninfrastructuur)

De reserve valt uiteen in drie componenten.

De component brede doeluitkering voor verkeer en vervoer heeft de functie van een egaliseringsreserve voor structureel beleid/structurele taken.

De financiering van uitvoering van verkeer- en vervoerstaken is de laatste jaren flink gewijzigd. Zo is het karakter van de rijksmiddelen veranderd van een verplichte besteding met specifieke verantwoordingseisen naar volledige afweging door PS. Deze overgang houdt in dat er eerst afbouw plaatsvindt van rijksmiddelen met een specifiek bestedingsdoel. Vanuit algemene middelen vindt er een storting plaats in de reserve. Voor de voeding van de reserve wordt vastgehouden aan de huidige raming van de verwachte inkomsten welke via het Provinciefonds worden ontvangen. De consequentie van deze overgang is dat we de komende jaren een behoorlijke groei zien van de reserve, zonder dat de besteding van deze middelen zichtbaar is in de begroting. Voor deze reserve is geen maximale stand bepaald en moeten we in principe terugvallen op de algemeen gevormde criteria van 2X de gemiddelde gerealiseerde jaaruitgaven over een periode van 4 jaar. Omdat pas na de afbouw van de rijksmiddelen goed zicht is op de totale financiering van verkeer en vervoer, wordt het criterium tot en met 2018 buiten werking gesteld.

Reserve basisinfrastructuur en duurzame productiemiddelen:

De uitgaven die via de exploitatie worden verantwoord kennen geen zodanig onregelmatig fluctuerend verloop dat zonder reservevorming de lasten niet of nauwelijks op evenwichtige wijze over de begrotingsjaren kunnen worden gespreid. De reserve wordt opgeheven en aan de reserve gekoppelde uitgaven worden rechtstreeks in de exploitatie verantwoord, zonder tussenkomst van een reserve. De bijbehorende storting en onttrekkingen kunnen vervallen. Hiertoe is een voorstel meegenomen in de BURAP.

De uitgaven die wel een onregelmatig verloop kennen moeten in verband met de (gewijzigde) regelgeving vanaf 2017 verantwoord worden als materiële vaste activa. Om aan deze regelgeving te voldoen wordt een structureel investeringskrediet (met een afschrijvingsduur van 3 jaar) via de burap gevoteerd door Provinciale Staten. De

afschrijvingslasten komen hierdoor evenwichtig ten laste van de begrotingsjaren. De afschrijvingslasten kunnen worden gedekt door de vrijval van de reserve en toekomstige vrijval van de dotatie aan de reserve. Besluitvorming en de betreffende begrotingswijziging wordt meegenomen in de BURAP. Hiermee kan de betreffende reserve worden opgeheven. Op deze manier wordt op een juiste manier invulling gegeven aan de regelgeving zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Vrijval van middelen:

De doorlichting van de reserves leidt tot de volgende vrijval van middelen

- IDOPS, ca € 70.000 ten gunste van algemene middelen (IDOPS: integrale dorpontwikkelingsplannen);
- Herhuisvesting districten, eenmalig ca € 5 miljoen ter dekking van structurele kapitaallasten komen voor de investeringen in de steunpunten;
- Reserve Basisinfrastructuur en duurzame productiemiddelen (ICT) ca. € 1,3 miljoen ter dekking van structurele kapitaallasten komen voor een nieuw structureel investeringskrediet ICT ter hoogte van € 1,3 mln;
- Reserve BMIT/reserve verkeer en vervoer (component Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer) ca. € 2 miljoen (BMIT: Brabants meerjarenprogramma infrastructuur en transport);
- Reserve ontwikkelbedrijf voor uitvoering van woningbouwstimuleringsmaatregelen € 10 mln.

In de BURAP worden deze voorstellen expliciet ter besluitvorming voorgelegd aan uw Staten.

Dit leidt in bijna alle gevallen tot opheffing van de betreffende reserve. Besluitvorming met betrekking tot het opheffen van reserves is opgenomen in paragraaf 4.3.2

4.3.2 Beslispunten

Besispunt Opheffen reserves:

Deze doorlichting heeft geleid tot het opheffen van de volgende reserves:

- Reserve vernieuwing OV (wordt onderdeel van de reserve DU Verkeer en Vervoer)
- Reserve BMIT (wordt onderdeel van de reserve DU verkeer en Vervoer)
- Reserve Chemiepack (wordt onderdeel van de reserve bodem)
- Reserve IDOPS
- Reserve Herhuisvesting districten
- Reserve Uitvoeringskosten agenda van Brabant
- Reserve Basisinfrastructuur en duurzame productiemiddelen

De financiële consequenties te betrekken bij BURAP 2016

Besispunt Wijzigen reserves: aanpassing op bestaande instellingsbesluiten

Om verschillende redenen is het noodzakelijk om de instellingsbesluiten aan te passen en opnieuw vast te laten stellen door PS. De (gewijzigde) instellingsbesluiten zijn in bijlage 4 opgenomen.

Vanuit (gewijzigde) regelgeving omtrent het verplicht activeren van alle investeringen wordt de reserve DU-verkeer en vervoer/SIF wat betreft doelstelling en gebruik aangepast en zijn de consequenties verwerkt in de BURAP.

Reserve DU-verkeer en vervoer/SIF

Uit de reserve werden tot op heden ook investeringen in mindering gebracht waarvoor vanaf 2017 een verplichte activering en afschrijving wordt voorgeschreven. Voor de investeringen is echter in het verleden gespaard (of hieraan ligt een meerjarig spaarplan ten grondslag) en het is niet wenselijk grote bedragen nu vrij te laten vallen, terwijl de hiermee gemoeide kapitaallasten nog 30 jaar doorlopen. Gekozen wordt om de aan de investering gekoppelde afschrijvingskosten in een apart compartiment te storten, ter dekking van de toekomstige

kapitaallasten. De kredietvoting is een administratief technische begrotingswijziging die na besluitvorming over het project gedurende een begrotingsjaar wordt gemuteerd en daarna gebundeld wordt voorgelegd aan uw Staten. Op deze wijze blijft het mogelijk om te sparen voor grote mobiliteitsmaatregelen binnen de door PS geschetste kaders die eveneens voldoen aan de regelgeving die voorgeschreven is in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Voor de afschrijvingskosten moet een nieuw component binnen de reserve DU verkeer en vervoer/SIF worden gemaakt.

Vanuit verbreding doelstelling en gebruik wordt de reserve DU-natuur aangepast en worden de consequenties verwerkt in de BURAP.

Reserve DU- natuur

Voor de voeding van de reserve DU natuur wordt aangesloten bij de verdeling van het provinciefonds, zoals deze is opgenomen in de circulaire provinciefonds. Voor het jaar 2016 (en de meerjarige doorkijk tot 2019) wordt apart in beeld gebracht welke rijksmiddelen vanaf 2016 via het provinciefonds zullen worden uitgekeerd voor natuur. Door de overgang van de middelen naar het provinciefonds dient echter alleen verantwoording over de gelden te worden gegeven richting PS via de begroting en jaarrekening. Vanaf 2017 zal er geen meerjarig beeld meer kunnen worden bijgehouden van de oorsprong van de natuurmiddelen. De DU middelen natuur zullen opgenomen worden in de algemene uitkering. Een directe relatie tussen uitgaven en inkomsten vervalt. De voeding in de reserve gaat daarmee ten laste van algemene middelen. Dit betekent dat er geen onderscheid meer is tussen natuuronderhoud gedekt met "rijksmiddelen" en natuuronderhoud gedekt met provinciale middelen. Derhalve zal in de BURAP een voorstel worden gedaan om alle uitgaven voor het onderhoud van natuur via de reserve te laten lopen.

Hiertoe is een budgettaire neutrale wijziging opgenomen in de BURAP waarbij van oorsprong autonome middelen voor natuuronderhoud worden toegevoegd aan de reserve en de van oorsprong autonome besteding voor natuurbeheer worden onttrokken.

Vanuit de verplichting tot het voldoen aan de kaders en instellingscriteria is het noodzakelijk om het instellingsbesluit voor Reserve ontwikkelbedrijf vast te leggen.

Reserve ontwikkelbedrijf

Provinciale Staten hebben de reserve ontwikkelbedrijf ingesteld bij de najaarsbrief 2008 PS 56/08. Het besluit tot het instellen van de reserve is door PS vastgesteld zonder daarbij expliciet een instellingsbesluit vast te stellen waarin o.a. functie, doelstelling en gebruik worden vastgesteld. De verplichting om per reserve een instellingsbesluit door PS te laten vaststellen met

- functie
- doelstelling en gebruik;
- toegestane minimumstand
- maximumstand
- dotatie en onttrekking
- bepalingen omtrent opheffing.

berust op artikel 9 van de financiële verordening.

Met het vaststellen van het instellingsbesluit in bijlage 4 wordt voldaan aan de vastgestelde kaders.

Vanuit de behoefte om naamgeving, doelstelling en gebruik beter te laten aansluiten op vastgestelde beleidskaders wordt het instellingsbesluit van de reserve Revitalisering landelijk gebied geactualiseerd.

Reserve Revitalisering Landelijk gebied

De reserve is ingesteld bij PS besluit 08/08, waarbij in het instellingsbesluit specifieke voeding en onttrekking zijn opgenomen die niet meer relevant zijn.

Daarnaast sluit de naamgeving en beschrijving niet meer aan op het vastgestelde beleidskader. Met het vaststellen van het nieuw instellingsbesluit in bijlage 4 wordt beter aangesloten bij de doelstelling en gebruik van de reserve en daaraan gekoppelde beleid.

Vanuit de verplichting tot het voldoen aan de kaders en instellingscriteria is het noodzakelijk om het instellingsbesluit voor Reserve Essent aan te vullen en opnieuw vast te stellen waarmee wordt voldaan aan de criteria van een bestemmingsreserve.

Reserve Essent:

Met de vaststelling van de nota wordt aangesloten bij het wettelijk kader van het BBV. De reserve Essent wordt vanaf de begroting 2017 een bestemmingsreserve. De bestemmingsreserve Essent moet voldoen aan de algemene kaders en instellingscriteria. De bestaande instellingsbesluiten zijn beoordeeld en met het opnieuw vaststellen van het instellingsbesluit wordt voldaan aan het provinciaal beleid. Inhoudelijk verandert de doelstelling en het gebruik van de reserve niet. Met het vaststellen van het instellingsbesluit voor de reserve Essent in bijlage 4 wordt voldaan aan de vastgesteld kaders.

Belangrijkste aanvullingen in het instellingsbesluit betreffen:

Compartiment: dividend en rentereserve

Het instellingsbesluit wordt aangevuld met een expliciete bepaling van de maximale stand, op basis van het advies van de treasurycommissie op 6 juni 2016. De maximale stand wordt bepaald op € 360 mln. De maximumstand wordt meegenomen in het gewijzigde instellingsbesluit in bijlage 4.

Bijlage 1 Wettelijke kaders reserves, voorzieningen en doeluitkeringen

Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten

Reserves

Artikel 17

Het overzicht van baten en lasten in de begroting bevat:

- d. de beoogde toevoegingen en onttrekkingen aan reserves per programma.

Artikel 20

In de uiteenzetting van de financiële positie wordt:

- 2. Afzonderlijke aandacht wordt ten minste besteed aan:
 - d. de stand en het gespecificeerde verloop van de reserves;

Artikel 27

1. Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening bevat:

- d. de werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves;
- 2. Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening bevat van de onderdelen genoemd in het eerste lid ook de ramingen uit de begroting voor en na wijziging.

Artikel 42

- 1. Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat na bestemming volgend uit de programmarekening.
- 2. Het in het eerste lid bedoelde resultaat wordt afzonderlijk opgenomen als onderdeel van het eigen vermogen.

Artikel 43

1. In de balans worden de reserves onderscheiden naar:

- a. de algemene reserve;
- b. de bestemmingsreserves.

2. Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan provinciale staten respectievelijk de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven.

Artikel 54

1. In de toelichting op de balans worden de aard en reden van elke reserve en de toevoegingen en onttrekkingen daaraan toegelicht.

2. Per reserve wordt het verloop gedurende het jaar in een overzicht weergegeven. Daaruit blijken:

- a. het saldo aan het begin van het begrotingsjaar;
- b. de toevoegingen of onttrekkingen via de resultaatbestemming bij de programmarekening;
- c. de toevoegingen of onttrekkingen uit hoofde van de bestemming van het resultaat van het voorgaande boekjaar;
- d. de verminderingen in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke bestemmingsreserve is gevormd;
- e. het saldo aan het einde van het begrotingsjaar.

Financiële verordening Noord-Brabant

Artikel 9 Reservevorming

1. Gedeputeerde Staten leggen het beleid ten aanzien van het vormen van reserves via de begroting ter autorisatie voor aan Provinciale Staten.
2. Gedeputeerde Staten leggen in het beleid, bedoeld in het eerste lid, in ieder geval vast:
 - a. de functie en aard waarvoor een reserve ingesteld kan worden;
 - b. de ondergrens voor de vorming van reserves;
 - c. de periodieke doorlichting.
3. Gedeputeerde Staten leggen nieuwe of gewijzigde reserves aan Provinciale Staten ter besluitvorming voor door middel van een instellingsbesluit.
4. Gedeputeerde Staten leggen in het instellingsbesluit in ieder geval de volgende gegevens vast:
 - a. doelstelling en gebruik;
 - b. toegestane minimum en maximumstand;
 - c. dotatie en onttrekking;
 - d. bepalingen omtrent opheffing, waarin begrepen het initiatief en argumenten;
 - e. wel of niet toerekenen van rente en de argumenten daartoe.

Bijlage 2 Format instellingsbesluit reserve

Naam Reserve	
Functie reserves	
Doelstelling gebruik	
Toegestane minimumstand	
Toegestane maximumstand	
Voeding/dotatie (wijze en mate):	
Toegestane onttrekking	
Opheffing	
Specifieke spelregels	
Statenvoorstel	

Bijlage 3 Overzicht bestemmingsreserves met verwijzing naar (eerdere) besluitvorming

Reserve Essent:	vastgesteld bij nota reserves 2016-2019
- immunisatieportefeuille	(eerder besluit PS 60/10)
- investeringsagenda	(eerder besluit PS 60/10)
- rente en dividendreserve	(eerder besluit PS 63/14)
- balansverkorting	(eerder besluit PS 39/10)
Reserve DU verkeer en vervoer/SIF	vastgesteld bij nota reserve 2016-2019
Reserve natuurbeheer en ontwikkeling (voorheen DU natuur)	vastgesteld bij nota reserves 2016-2019
Reserve ontwikkelbedrijf	vastgesteld bij nota reserves 2016-2019
Reserve Natuur en landschapsbeleid (was reserve RLG)	vastgesteld bij nota reserves 2016-2019
Reserve grondportefeuille de Kempen	(eerder besluit PS 62/12)
Reserve Provinciaal waterplan (PWP)	(eerder besluit PS 26/11)
Reserve Provinciaal milieu- en waterplan (PMWP)	(eerder besluit PS 78/15)
Reserve Bodem: DU Bodem	(eerder besluit PS 69/15)
Reserve ILG	(eerder besluit PS 65/09)
Reserve Co-financiering Europese programma's:	(eerder besluit PS 62/15)
Reserve instandhouding onroerend erfgoed	(eerder besluit PS 24/08)

De volgende reserves worden bij vaststellen van de nota reserves opgeheven:

Reserve vernieuwing OV (wordt onderdeel van de reserve DU Verkeer en Vervoer)
Reserve BMIT (wordt onderdeel van de reserve DU verkeer en Vervoer)
Reserve Chemiepack (wordt onderdeel van de reserve bodem)
Reserve IDOPS
Reserve Herhuisvesting districten
Reserve Uitvoeringskosten Agenda van Brabant
Reserve Basisinfrastructuur en duurzame productiemiddelen

Bijlage 4 Bijgestelde instellingsbesluiten

Instellingsbesluit reserve Essent

Compartiment:	Reserve immunisatieportefeuille
Functie:	Inkomensfunctie
Doelstelling en gebruik:	De reserve heeft tot doel om eeuwigdurend jaarlijks de met de aandelenverkoop vervallen dividenduitkering van Essent te compenseren
Toegestane minimumstand:	€ 2.200.000.000 (als gevolg van de beginstand)
Toegestane maximumstand:	N.v.t.
Voeding (wijze en mate):	De reserve is gevormd met de verkoopopbrengst Essent (zogenoemd stamkapitaal). En resultaten van herbelegde disagio en eventuele gerealiseerde boekwinsten op de verkoop van beleggingen
Onttrekkingen:	Onttrekkingen uit de reserve hebben jaarlijks plaats als gevolg van afschrijvingen op de betaalde (dis)agio.
Opheffing (initiatief en argumenten):	N.v.t.
Specifieke spelregels	N.v.t.
Statenbesluit	burap 2016, nota reserves 2016-2019

compartiment:	Reserve investeringsagenda
Functie:	Spaarfunctie
Doelstelling en gebruik:	De reserve staat te dienste van de investeringsstrategie van de Agenda van Brabant en moet op de juiste momenten de middelen genereren voor de uitvoering van de geplande investeringen.
Toegestane minimumstand:	€ 0
Toegestane maximumstand:	€ 1.000.000.000
Voeding (wijze en mate):	De reserve wordt gevoed met de jaarlijkse opbrengsten (beleggingsrendementen en kapitaelopbrengsten) voortvloeiend uit de aandelenverkoop Essent, voor zover het de middelen betreft die niet zijn aangemerkt als onderdeel van de immunisatieportefeuille.
Onttrekkingen:	Onttrekkingen uit de reserve zijn gerelateerd aan de realisatie van projecten uit de investeringsstrategie.
Opheffing (initiatief en argumenten):	N.v.t.
Specifieke spelregels	N.v.t.
Statenbesluit	burap 2016, nota reserves 2016-2019

Compartiment:	Dividend- en rentereserve
Functie:	Egalisatiefunctie
Doelstelling en gebruik:	De reserve dient voor het opvangen van rente- en dividendschommelingen en voor het afdekken van eventuele tekorten in het structureel begrote beleggingsrendement van de immunisatieportefeuille. Bij Najaarsbrief 1999 is een Dividendreserve ingesteld om schommelingen in dividendopbrengsten op te vangen. Bij Najaarsnota 2011 is besloten de reserve tevens in te zetten in relatie tot ons gesloten rentesysteem (integrale financiering). Indien in enig jaar een negatief verschil ontstaat tussen de geraamde en gerealiseerde renteopbrengsten, dan wordt de reserve als buffer ingezet. In de Najaarsbrief 2014 is voorgesteld om de Dividend- en rentereserve samen te voegen met de Indexatiereserve voor het opvangen van eventuele tekorten in het structureel begrote beleggingsrendement. Het Treasury Committee heeft in juli 2014 over deze integratie een positief advies uitgebracht.
Toegestane minimumstand:	€ 0.
Toegestane maximumstand:	€ 360 mln. (advies treasurycommissie 6 juni 2016)
Voeding (wijze en mate):	De voeding bestaat uit twee componenten: 1. Het positieve saldo tussen de werkelijke en geraamde opbrengsten als gevolg van de beleggingen van de immunisatieportefeuille; 2. De aan de programma's toegerekende rentekosten(*). *) Toegerekende rentekosten zijn rentekosten die gebudgetteerd zijn, maar feitelijk niet worden gemaakt. De provincie hoeft niet te lenen. De rentekosten zijn ook te zien als gemiste opbrengsten. In het geval dat de programma's niet worden uitgevoerd, zouden er middelen uitgezet kunnen worden met renteopbrengsten.
Onttrekking:	Ter hoogte van op nacalculatie gebaseerde dividendschommelingen en tekorten in de structureel begrote beleggingsrendementen van de immunisatieportefeuille.
Opheffing (initiatief en argumenten):	Aangezien de immunisatieportefeuille eeuwigdurend doorloopt, is opheffing van de reserve niet aan de orde.
Specifieke spelregels	Storting en onttrekkingen vinden plaats op basis van nacalculatie bij de jaarrekening.
Statenbesluit	Burap 2016, nota reserves 2016-2019

Compartiment:	Balansverkorting
Functie reserves	Spaarfunctie
Doelstelling en gebruik	Op advies van de accountant hebben PS besloten om de provinciale balans te verkorten door het afwaarderen van investeringsbijdragen aan derden (waar geen provinciaal bezit tegenover staat). De desbetreffende boekwaarden zijn ten laste gebracht van de Essentreserve. Het effect van deze maatregel is dat de jaarlijkse kapitaallasten komen te vervallen. De ruimte die hierdoor ontstaat in de begroting kan worden benut voor een overbrugging in de periode 2012-2015 en vanaf 2016 voor een jaarlijkse toevoeging aan de reserve Essent, waardoor de reserve Essent inclusief het investeringsbudget van € 1 miljard in meerjarig perspectief op peil blijft.
Toegestane minimumstand	-/- € 436 mln.
Toegestane maximumstand	€ 0
Toegestane maximale jaarlijkse onttrekking	N.v.t.
Voeding (wijze en mate):	Vanuit de algemene middelen wordt de reserve aangevuld met een storting van € 30 mln. per jaar
Opheffing	Zodra de reserve Essent is aangevuld voor het volledige bedrag aan afwaarderingen.
Specifieke spelregels	N.v.t.
Statenbesluit	burap 2016, nota reserves 2016-2019

Instellingsbesluit Reserve verkeer en vervoer/SIF

Deze bestemmingsreserve bestaat uit drie compartimenten, die via één instellingsbesluit worden ingesteld, maar drie gescheiden doelen en regels kent. De drie compartimenten zijn niet met elkaar te vervlechten.

Compartiment	<i>Brede Doeluitkering Verkeer en Vervoer</i>												
Functie:	Egalisatiefunctie												
Doelstellingen:	De reserve is bestemd voor de uitvoering van: - OV concessies Brabant - uitvoering van de regionale maatregelenpakketten - coördinatie en verbetering van de verkeer en vervoerstaak in Brabant												
Toegestane minimumstand:	€ 0												
Toegestane maximumstand:	Geen, tot de specifieke uitkering van het Rijk volledig is afgewikkeld. Daarna ontstaat er een eenduidiger beeld van de beschikbare middelen voor de uitvoering van verkeer en vervoerstaken.												
Voeding:	De reserve wordt gevoed door: - een jaarlijkse storting gelijk aan de door het Rijk aan de algemene uitkering toegevoegde decentralisatie uitkering BDU, inclusief gelabelde middelen binnen de BDU; - een structurele storting uit de vrijgevallen middelen BDU rente ter compensatie van de indexatie van de OV concessie (uitkering bestuursakkoord- herprioriteerbare taakstelling 2015) <table><tr><td>2016</td><td>€ 1.574.289</td></tr><tr><td>2017</td><td>€ 1.605.775</td></tr><tr><td>2018</td><td>€ 1.637.890</td></tr><tr><td>2019</td><td>€ 1.670.648</td></tr><tr><td>2020</td><td>€ 1.704.061</td></tr><tr><td>2021 e.v.</td><td>€ 1.704.061</td></tr></table> - eenmalige storting i.v.m. opheffing reserve BMIT en vernieuwing OV in 2016	2016	€ 1.574.289	2017	€ 1.605.775	2018	€ 1.637.890	2019	€ 1.670.648	2020	€ 1.704.061	2021 e.v.	€ 1.704.061
2016	€ 1.574.289												
2017	€ 1.605.775												
2018	€ 1.637.890												
2019	€ 1.670.648												
2020	€ 1.704.061												
2021 e.v.	€ 1.704.061												
Onttrekking	De werkelijke uitgaven tot aan de minimumstand van €0.												
Opheffing:	Onbepaald												
Specifieke spelregels	N.v.t.												
Statenbesluit:	burap 2016, nota reserves 2016-2019												

Compartiment	<i>Spaar- en infrafonds (SIF)</i>
Functie:	Spaarfunctie
Doelstellingen:	De reserve is bedoeld voor de aanpak van mobiliteitsmaatregelen om verbindingen binnen Brabant te verbeteren en de internationale bereikbaarheid te vergroten.
Toegestane minimumstand:	Negatieve stand is toegestaan, op voorwaarde dat de eindstand van de reserve € 0,- of positief is en de negatieve stand wordt opgevangen door de andere compartimenten.
Toegestane maximumstand:	€ 915,3 mln. Of zoveel hoger door aanvullende voeding
Voeding:	De reserve wordt gevoed door: - 18 jaarlijkse stortingen van € 50 mln voor de periode 2012 tot en met 2029 - 1 laatste storting van minimaal € 15,3 mln in 2030 naar boven bij te stellen naar aanleiding van de indexatie van de bijdrage aan de PHS.
Onttrekking	De werkelijke investeringsuitgaven, binnen de doelstelling
Opheffing:	1 januari 2031
Specifieke spelregels:	Negatieve stand is toegestaan (zie toegestane minimumstand) In de toelichting op de reserves in het bijlagenboek van de begroting wordt een geactualiseerd projectenoverzicht opgenomen ter onderbouwing van de groeiende reserve, gebaseerd op eerdere besluitvorming in PS. Bedragen worden in de toelichting indicatief opgenomen conform besluitvorming (vastgesteld beleidskader) door PS. GS kiezen voor de best passende oplossing en zal dan bij de eerstvolgende mogelijkheid de begroting wijzigen. Het college van Gedeputeerde Staten start met de uitvoering en delen dit mede aan Provinciale Staten.
Statenbesluit:	burap 2016, nota reserves 2016-2019

Compartiment	<i>kapitaallasten</i>
Functie:	Egalisatiefunctie
Doelstelling en gebruik:	Voor investeringen die in het kader van de nieuwe BBV geactiveerd en afgeschreven moeten worden, worden de toekomstige afschrijvingslasten overgebracht naar een apart deel van de reserve. Hieruit worden de toekomstig kapitaallasten gedekt. Afschrijvingslasten worden hiermee geëgaliseerd. Het overbrengen is budgettair neutraal en dekt de gehele afschrijvingslasten.
Toegestane minimumstand:	€ 0
Toegestane maximumstand:	Maximaal de toegekende investeringskredieten vanuit componenten DU verkeer en vervoer en het SIF.
Voeding:	Vanuit de componenten SIF en DU verkeer en vervoer voor het bedrag van het investeringskrediet.
Onttrekking	De afschrijvingskosten gekoppeld aan de investeringskredieten
Opheffing:	Evaluatie van deze systematiek zal bij de volgende nota plaatsvinden, waarna tot op opheffing of voortzetting wordt besloten.
Specifieke spelregels:	N.v.t.
Statenbesluit:	burap 2016, nota reserves 2016-2019

Instellingsbesluit Reserve natuurbeheer en ontwikkeling (voorheen DU natuur)

Naam reserve:	Reserve natuurbeheer en ontwikkeling
Functie:	Egalisatiefunctie (voor onderhoud en uitvoering natuurwet) Bufferfunctie (voor overdracht van gronden)
Doelstelling en gebruik:	De reserve is bedoeld om schommelingen op te vangen in de uitgaven voor - beheerskosten natuur; - natuur(beschermings)wet; - verwerving/inrichting ontwikkelopgave; - verwerving/inrichting PAS.
Toegestane minimumstand:	€ 0
Toegestane maximumstand:	Vooralsnog geen, na 2027 is een duidelijker beeld van de stand van de reserve in relatie tot de verwachte uitgaven en wordt dit nader bekeken.
Voeding:	Meerjarige voeding is geraamd. Hiertoe is het uitgangspunt dat de van oorsprong opgenomen meerjarige verdeling van de DU natuurmiddelen de basis vormen voor de voeding. Daarnaast zullen de van oorsprong meerjarig geraamde middelen voor het "provinciaal" deel van onderhoud worden toegevoegd aan de reserve.
Onttrekking	Conform de uitgaven gekoppeld aan de hierboven genoemde doelstelling.
Opheffing:	Verwerving vindt plaats tot 2027, daarna wordt bezien of de functie van de reserve in stand blijft voor het opvangen van schommelingen in onderhoud en de uitvoering van de wet.
Specifieke spelregels:	Extra kosten van de groei van beheer worden meerjarig gedekt en hiervoor worden de ontwikkelgelden ingezet
Instellingsbesluit:	burap 2016, nota reserves 2016-2019

Instellingsbesluit reserve ontwikkelbedrijf

compartiment:	Ontwikkelbedrijf
Functie:	Risicofunctie
Doelstellingen:	Reserve behorende bij revolverend investeringskrediet Ontwikkelbedrijf van € 235 mln. (PS 56/08) en bestemd voor afdekking van financiële risico's van de investeringen.
Toegestane minimumstand:	€ 0
Toegestane maximumstand:	€ 48 mln. Dit is inclusief de omvang van de vanuit deze reserve gecreëerde voorzieningen en exclusief de toevoegingen vanuit de beleidsprogramma's voor afdekking van voorcalculatorische risico's. Dit laatste voor zover het lopende exploitaties betreft.
Voeding:	Toevoegingen: - Winsten uit grondexploitaties bij verkoop; - Tussentijdse inkomsten uit grondexploitaties zoals huur of rente; - Bijdrage vanuit overige beleidsterreinen bij aanvang van de exploitatie voor afdekking van voorcalculatorische risico's.
Onttrekking:	Voor kosten en risicoafdekking van activiteiten van het ontwikkelbedrijf
Opheffing:	Aangezien het investeringskrediet waarvoor de risicoreserve bestemd is een perpetueel karakter heeft, ligt het niet voor de hand de reserve op te heffen alleen slechts dan wanneer het investeringskrediet wordt opgeheven.
Specifieke spelregels:	Na afronding van de woningbouwstimuleringsmaatregelen is het restant eventueel beschikbaar voor het compartiment reserve Ontwikkelbedrijf met dien verstande dat daarmee niet de maximumstand overschreden wordt.
Instellingsbesluit:	burap 2016, nota reserves 2016-2019 Eerdere besluitvorming: Najaarsbrief 2008 (PS 56/08), Najaarsbrief 2009 (PS 56/09) en neerwaartse bijstelling a.g.v. taakstelling: najaarsbrief 2010 (PS 60/10).

compartiment:	Egalisatie grondkosten
Functie:	Egalisatiefunctie
Doelstellingen:	In 2016 is de regelgeving m.b.t. grondexploitaties aangescherpt. Dit heeft gevolgen voor de manier waarop de kosten van gronden geraamd en verantwoord moeten worden. De reserve-component "egalisatie grondkosten" heeft tot doel de kosten van gronden voor zover die niet geactiveerd mogen worden (BIE en niet-BIE) over de jaren heen te egaliseren. Omdat de kost voor de baat uitgaat, kunnen er grote schommelingen optreden in het exploitatie-verloop. Deze schommelingen worden via de reserve-component opgevangen waarmee de normale exploitatie voor grote uitschieters wordt behoed. Alleen de kosten van gronden die <u>niet</u> zijn te kwalificeren als vervaardigingskosten zoals opgenomen in artikel 6.2.4 van het besluit Ruimtelijke ordening.
Toegestane minimumstand:	n.v.t.
Toegestane maximumstand:	n.v.t.
Voeding:	De storting vinden plaats op basis van (tussentijdse) afrekeningen van de desbetreffend exploitaties.
Onttrekking:	De bedragen die mogen worden onttrokken zijn gelijk aan de lasten van gronden voor zover die op basis van de BBV-regelgeving niet kunnen worden geactiveerd.
Opheffing:	De reserve wordt ingesteld voor onbepaalde tijd.
Specifieke spelregels:	De reserve dient alleen ter egalisatie van de kosten van grond voor zover die kosten niet kunnen worden gerekend tot de vervaardigingskosten als bedoeld in artikel 63, 3 ^e lid BBV. De vervaardigingskosten die wel kunnen worden geactiveerd zijn nader gespecificeerd in artikel 6.2.4 van het besluit Ruimtelijke ordening.
Instellingsbesluit:	burap 2016, nota reserves 2016-2019

compartiment:	Woningbouwstimulering
Functie:	Risicofunctie
Doelstellingen:	Reserve behorend bij Reserve behorend bij investeringskrediet woningbouwstimuleringsmaatregelen (PS 56/09). Dit revolverend investeringskrediet van € 250 mln is bestemd voor diverse woningbouwstimuleringsmaatregelen a.g.v. de kredietcrisis
Toegestane minimumstand:	€ 0
Toegestane maximumstand:	€ 45 mln.
Voeding:	Geen aanvullende voeding, middelen zijn al voor de noodzakelijke omvang gestort
Onttrekking	Kosten en risicoafdekking t.a.v. woningbouwstimuleringsmaatregelen
Opheffing:	De maatregelen hebben een eindig karakter. Na afronding van de maatregelen (naar verwachting rond 2019/2020) kan dit compartiment opgeheven worden.
Specifieke spelregels:	Na afronding van de woningbouwstimuleringsmaatregelen is het restant eventueel beschikbaar voor het compartiment reserve Ontwikkelbedrijf met dien verstande dat daarmee niet de maximumstand overschreden wordt.
Instellingsbesluit:	burap 2016, nota reserves 2016-2019 Eerdere besluitvorming: Voorjaarsnota 2009 (PS 41/09)

Reserve Natuur en Landschapsbeleid

Naam reserve:	Reserve natuur en landschapsbeleid
Functie:	egalisatiefunctie
Doelstelling en gebruik:	De reserve is bedoeld voor projecten die bijdragen aan: - samenhangend en robuust netwerk van natuurgebieden incl. verbindingen (EVZ's); - behoud en herstel van biodiversiteit; - goed leef- en vestigingsklimaat. Zoals vastgelegd in het beleidskader Brabant Uitnodigend groen 2012-2022
Toegestane minimumstand:	€ 0
Toegestane maximumstand:	Voor de duur van het beleidskader Brabant Uitnodigend groen wordt er geen maximum gesteld aan de reserve. De bedragen ter hoogte van de storting blijven voor de duur van het beleidskader beschikbaar.
Voeding:	Meerjarige voeding is geraamd in de begroting.
Onttrekking	Conform de uitgaven gekoppeld aan de hierboven genoemde doelstelling.
Opheffing:	Het Beleidskader is vastgesteld tot 2022, bij evaluatie van het beleidskader wordt ook de opheffing of voortzetting van de reserve betrokken.
Specifieke spelregels:	Voor het beheer van de reserve wordt gebruik gemaakt van verschillende compartimenten.
Instellingsbesluit:	burap 2016, nota reserves 2016-2019

Bijlage 5 Bestaande instellingsbesluiten

Instellingsbesluit Risicoreserve Grondportefeuille de Kempen

Omschrijving:	Risicoreserve grondportefeuille de Kempen
Reserve of voorziening:	Reserve
Rentebijbeschrijving:	Nee
Saldo per 1-1-2012:	€ 0
Doelstelling en gebruik:	Reserve voor Grondportefeuille de Kempen (gronden en opstallen) waarmee de provincie bijdraagt in projecten. Met de reserve worden de risico's afgedekt met betrekking tot de gronden (bijschrijving rente en waardeontwikkeling) alsmede de eventuele risico's die de provincie loopt bij participatie in projecten. Dit conform projectopdracht Levende Beerze 3.0.
Toegestane minimumstand:	€ 0
Toegestane maximumstand:	Ten bedrage van stortingen
Toegestane maximale onttrekking in enig jaar:	Tot aan de minimumstand van € 0
Voeding (wijze en mate):	Enmalige storting bij najaarsbrief van € 1 miljoen. Verdere storting conform begroting.
Opheffing (initiatief en argumenten):	Grondportefeuille wordt aangehouden tot 31-12-2022. Einddatum wordt daarom op 31-12-2022 gesteld.
Relaties met posten VD / GD / KD	
Onttrekkingen:	1000710 Onttrekking risicoreserve Grondportefeuille de Kempen
Stortingen:	0002219 Storting risicoreserve Grondportefeuille de Kempen
Uitgaven:	0002220 Uitgaven t.l.v. Risicoreserve Grondportefeuille de Kempen
Instellingsbesluit:	Najaarsbrief 2012

Reserve PWP

Omschrijving:

Reserve of voorziening:

Rentebijdrage:

Saldo per 1-1-2010:

Doelstelling en gebruik:

Toegestane minimumstand:

Toegestane maximumstand:

Toegestane maximale onttrekking in enig jaar:

Voeding (wijze en mate):

Opheffing (initiatief en argumenten):

Relaties met posten VD / GD / KD

Inkomsten:

Onttrekkingen:

Stortingen:

Uitgaven:

Instellingsbesluit:

Provinciaal waterplan (PWP, PS 26/11)

Reserve (egaliseringsreserve)

Nee

€ 0

De reserve is bedoeld voor de uitvoering van het Provinciaal waterplan 2010-2015.

€ 0

Ten bedrage van de stortingen.

Tot aan de minimumstand van € 0

De voeding is gebaseerd op de toegekende budgetten voor het PWP door PS.

Bij afloop van het PWP zal de reserve opgeheven worden. Ten behoeve van afwikkeling kan de reserve nog enige tijd doorlopen na afloop van het PWP.

N.v.t.

Onttrekkingen hebben plaats voor de taken en activiteiten opgenomen in het uitvoeringsplan PWP. Betreft de middelen die vanaf 2010 beschikbaar zijn voor het PWP.

In de begroting (GD) zijn uitgavenposten binnen programma 03 aangelegd die gedekt worden uit deze reserve.

Jaarrekening 2010

Instellingsbesluit reserve Provinciaal milieu- en waterplan (PMWP)

Omschrijving:	Provinciaal milieu- en waterplan
Functie:	Egalisatie
Rentebijbeschrijving:	Nee
Saldo per 1-1-2015:	€ 0
Doelstelling en gebruik:	De reserve is bedoeld voor de uitvoering van het Provinciaal Milieu- en Waterplan 2015-2021 (PMWP).
Toegestane minimumstand: € 0,-	
Toegestane maximumstand:	Ten bedrage van stortingen
Toegestane maximale onttrekking in enig jaar:	Tot aan de minimumstand van € 0.
Voeding (wijze en mate):	Voeding is gebaseerd op de bestuursakkoordmiddelen uit het bestuursakkoord 2015-2019 voor het PMWP (in totaal €34,8 mln). En de toegekende structurele budgetten voor het PMWP door PS.
Opheffing (initiatief en argumenten):	Bij afloop van het PMWP zal de reserve opgeheven worden. Ten behoeve van afwikkeling kan de reserve nog enige tijd doorlopen na afloop van het PMWP.
Relaties met posten VD / GD / KD	
Onttrekkingen:	Onttrekkingen hebben plaats voor de taken en activiteiten opgenomen in de Uitvoeringsagenda PMWP.
Stortingen:	Betreft de middelen die vanaf 2016 beschikbaar zijn voor het PMWP.
Uitgaven:	In de begroting (GD) zijn uitgavenposten binnen programma 03 aangelegd welke gedekt worden door deze reserve.
Inkomsten:	In de begroting (GD) zijn inkomstenposten binnen programma 03 aangelegd welke ten gunste komen van deze reserve.
Instellingsbesluit:	Statenvoorstel 78/15

Instellingsbesluit reserve Decentralisatie uitkering Bodem

Omschrijving:	Reserve Decentralisatie uitkering Bodem
Reserve of voorziening:	Reserve
Rentebijbeschrijving:	Nee
Beginsaldo:	N.n.b.
Doelstelling en gebruik:	Reserve voor uitvoering van het convenant bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties welke als doelstelling heeft het ondernemen van acties op 4 hoofdlijnen van beleid, te weten: 1) verdere decentralisatie; 2) ontwikkeling van een beleid voor de ondergrond; 3) ontwikkeling van een gebiedsgerichte aanpak; 4) versnelling van de aanpak spoedlocaties met risico's voor de volksgezondheid. Zie ook convenant bodem en ondergrond op de internetsite van I&M.
Toegestane minimumstand:	€ 0
Toegestane maximumstand:	Ten bedrage van stortingen
Toegestane max onttrekking p/j:	tot aan de minimumstand van € 0
Voeding (wijze en mate):	Voeding is gebaseerd op de decentralisatie uitkering van het Rijk (oud en opvolger van de bijdrageregeling Wet bodembescherming: Chemie-Pack en ISV-3).
Opheffing (initiatief en argumenten):	Bij opheffing van de decentralisatie uitkering vervalt deze reserve.
Relaties met posten VD / GD / KD	
Onttrekkingen:	1000820
Stortingen:	0002414
Uitgaven:	Uitgaven posten nog te bepalen
Instellingsbesluit:	Instelling reserve: begroting 2016

Reserve Investeringsbudget Landelijk Gebied

Omschrijving	Reserve Investeringsbudget Landelijk Gebied (ILG)
Rentebijbeschrijving	Nee
Beginsaldo	€ 0
Doelstelling en gebruik	De reserve Investeringsbudget Landelijk gebied (ILG) bevat provinciale cofinancieringsmiddelen op grond van de te sluiten bestuursovereenkomst in het kader van de Wet inrichting Landelijk Gebied (WILG), waar de provincie meer ruimte krijgt om samen met gemeenten en waterschappen op een effectieve wijze de rijksdoelen voor de fysieke inrichting van het landelijk gebied te realiseren als onderdeel van een integrale regionale gebiedsontwikkeling.
Toegestane minimumstand	€ 0
Toegestane maximumstand	n.v.t.
Toegestane maximale onttrekking	n.v.t.
Opheffing	Ultimo 2014, tenzij er per 1-1-2014 een nieuwe bestuursovereenkomst wordt afgesloten of er verplichtingen doorlopen ná 31 december 2013.

Reserve Cofinanciering Europese Programma's.

Omschrijving:	Reserve Cofinanciering Europese programma's
Rentebijdrage:	Nee
Beginsaldo:	€ 0
Doelstelling en gebruik:	Doel van de reserve is de cofinanciering van projecten (inclusief uitvoeringskosten) die medegefinancierd worden door Europa. De provinciale middeleninzet kan per jaar sterk wisselen. Cofinanciering is beschikbaar voor de volgende programma's: 1 Operationeel Programma Zuid (OPZuid); 2 PlattelandsontwikkelingsProgramma (POP); 3 Interregionale samenwerking (Interreg); 4 Uitvoeringskosten Europese programma's genoemd onder 1 t/m 3.
Toegestaan minimum:	€ 0
Toegestaan maximum:	N.v.t.
Toegestaan maximale Jaarlijkse onttrekking:	Conform daadwerkelijke uitgaven
Voeding:	De reserve Cofinanciering Europese Programma's uit de oude programmaperiode (€ 12 mln). Deze worden toegewezen aan de doelstellingen 1 t/m 4 - Bestendigen van de jaarlijkse dotatie van € 1 mln aan de reserve Cofinanciering Europese Programma's voor de jaren 2014-2020. - Bestaand beleid matchen met Europees beleid (€ 23 mln) - Vanuit BA 2015-2019 matching (€12 mln) met Europese programma's (Comply or explain) - PS 51 / 15 Cofinanciering Europese Programma's € 15 mln. Deze worden toegewezen aan de doelstellingen 1, 3 en 4 - Middelen Bestuursakkoord 2015-2019 investeringsagenda (€ 50 mln)
Opheffing:	Twéé jaar na ontvangst vaststellingsbesluit programma door Europese Commissie.

Reserve instandhouding onroerend erfgoed

De reserve instandhouding onroerend erfgoed wordt aangewend op basis van de Uitvoeringsnota monumenten (vastgesteld door PS op 1 juli 2004) en de hieruit voortvloeiende beleidsregels, zoals bijvoorbeeld de kerken- en molenregeling. In de nota beschrijft de Provincie haar rol op het gebied van monumentenzorg in 2004-2007. De nota gaat met name in op de problematiek van kerken, boerderijen en molens. Voornaamste doelstelling is het in stand houden van monumentale waarden.

Voor de uitvoering van de nota zijn bij de voorjaarsnota 2004 extra middelen (circa € 2 miljoen) ter beschikking gesteld. De reserve wordt tevens aangewend voor implementatiekosten, voortvloeiend uit de Uitvoeringsnota monumenten en binnen de doelstelling passende incidentele knelpunten.

Omdat restauratiesubsidies vaak een lange voorbereidingstijd hebben, waarbij er zich onvoorziene aspecten kunnen voordoen zoals tijdsduur bij het verkrijgen van de benodigde vergunningen of regelen aanvullende / volledige financiering, heeft de subsidieverlening een grillig verloop. Daarnaast wil de provincie flexibel en adequaat kunnen omspringen met de genoemde reserve.

Toegestane minimumstand	€ 0
Toegestane maximumstand	N.v.t.
Toegestane maximale onttrekking	De onttrekking is afhankelijk van de geraamde c.q. verantwoorde lasten op product 07.07.01, begrotingspost 0000799 Subsidies instandhouding onroerend erfgoed.
Voeding	De jaarlijkse dotatie bedraagt ±€330.000 per jaar tot en met 2010 en m.i.v. 2011 ±€450.000 per jaar. De tijdelijke verlaging is aangewend voor een éénmalige subsidie aan het Prins Bernhard cultuurfonds voor een te vormen fonds op naam ten behoeve van gemeentelijke monumenten in de provincie Noord-Brabant. Tevens wordt er in de periode 2005 tot en met 2007 € 2 miljoen extra toegevoegd aan de reserve (middelen uit de voorjaarsnota 2004). De dotatie wordt jaarlijks aangepast op basis van het dan vastgestelde prijsindexcijfer.
Opheffing	Bij het vervallen van de doelstelling kan de reserve worden opgeheven